

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
14 martie 2025
Clasa a VIII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Azi am visat că-atât sunt de bogată,
Că aș putea s-adun în mâini viața toată:
Miresmele grădinilor sub soare,
Furtunile când vin, tulburătoare,
Lumina lunii-n falduri de pădure
Și ploile molatice și sure, –
S-adun cântând, în calde nestemate,
Culorile și cântecele toate...

Din buruieni sălbatice și ude,
Strivind în palmă foaie după foaie,
Să răsucesc – mărgele reci și crude –
Parfumul ierburilor după ploaie.

S-adun apoi mărgăritar ușor
Din râsul meu, din râsul tuturor.
Iar plânsul cel zadarnic și amar
Să mi-l aleg în stropi de chihlimbar,
Să-mi fac brățări din plânsul diafan...
Pe urmă, din crenguțe de mărgan*
Să-nchipui, arcuit, conturul gurii.
În diamantul negru – piatra urii –
Cu bobul neted, înghețat și sferic,
Să prind captiv un fulger de-ntuneric.

Și-n nepăsarea ceasului târziu,
Să-nșir prelung pe firul amintirii
Hurmuz* de sticlă, sunător și viu,
Plăpând ca bucuriile iubirii...

Otilia Cazimir, *Podoabe*

**mărgan* – specie de animale care trăiesc în colonii marine, formate din mai mulți indivizi înfiți pe un schelet calcaros; corali; scheletul calcaros al acestor animale, din care se fac podoabe

**hurmuz* – mărgărita de sticlă imitând mărgăritarul

B.

Conform unui ritual fix, mama și tata intrau în camera mea exact la zece și un sfert, să verifice dacă am stins lampa de noapte. Uneori, mama rămânea cinci sau zece minute, așezată pe colțul

patului, și îmi povestea câte ceva din amintirile ei. Odată mi-a povestit cum stătea demult, pe când era doar o fetiță, lângă o moară, pe malul unui râu, și privea la rățuștele care înotau. Descria locul unde pădurea înghițea râul: acolo dispăreau întotdeauna lucrurile pe care apa le căra cu sine, coaja de copac și frunzele căzute. Odată a găsit în curtea din spatele morii o bucată dintr-un oblon, vopsită într-un albastru palid, și a aruncat-o în mijlocul curentului. I se părea că râul acesta, care ieșea din pădure și se întorcea în pădure, are în inima codrului albiu care se adună în cercuri. Acesta era motivul pentru care rămase pe mal două sau trei ore, așteptând ca bucata de oblon să-și termine circuitul și să se întoarcă la ea. Dar au revenit numai rățuștele.

La școală au învățat-o că apa curge întotdeauna la vale, pentru că astfel, și doar astfel e în firea lucrurilor. Dar oare în timpurile străvechi, nu credeau oamenii că legile naturii sunt cu totul altele, că pământul, spre exemplu, e plat, că soarele se învâрте în jurul pământului sau că stelele au fost puse pe bolta cerească pentru a avea grijă de noi? Poate că și legile naturii din zilele noastre sunt temporare și în curând vor fi înlocuite cu altele, complet noi.

A doua zi a coborât din nou la râu, dar bucata de oblon nu revenise. În fiecare din zilele următoare venea iar și aștepta câte o jumătate de oră sau o oră pe mal. A considerat că nerevenirea oblonului nu demonstrează nimic, că râul e totuși rotund și că problema se trage poate de la oblon, care e posibil să fi eșuat pe unul dintre maluri. Sau poate s-a blocat acolo unde nivelul apei e scăzut. E posibil și să fi revenit și să fi trecut din nou prin fața morii, o dată, de două ori, sau poate de mai multe ori, dar asta să se fi întâmplat în timpul nopții. Sau când ea era la masă. Sau, cine știe, poate trecuse chiar când ședea acolo, dar tocmai în clipa aceea ridicase ochii și privise din întâmplare în sus, la un stol de păsărele, și din cauza asta i-a scăpat. Pentru că pe acolo treceau stoluri mari de păsări, toamna, primăvara, chiar și vara, fără nicio legătură cu sezonul migrațiilor. De fapt, cum se poate calcula circumferința cercului pe care îl creează râul înainte de a se reîntoarce la moară? Cât timp poate să dureze? O săptămână? Un an? Poate mai mult? [...] Unde să fi fost oare acel oblon albastru atunci când mama îmi povestea despre el, la mai mult de douăzeci de ani de când îi dăduse drumul pe apă? Unde să fi fost rămășițele lui atunci, în seara aceea? Sfărâmurile? Firimiturile? Putreziciunea care a rămas din el? Pentru că ceva din el dănuia încă atunci. Ceva din el a mai rămas până astăzi, în noaptea aceasta în care scriu despre el, după ce au trecut aproape șaptezeci de ani de la vara în care mama i-a dat drumul în apele râului.

În ziua în care oblonul se va întoarce la locul din care mama l-a aruncat în apă și va trece dus de curent pe lângă moară, nu se va arăta ochilor noștri, care atunci nu vor mai fi, ci unor ochi străini. Ochii unui bărbat sau ai unei femei care, cu niciun chip, nu-și vor putea măcar imagina că obiectul acesta, pe care curentul apei l-a adus în fața lor, provine de aici și iată că s-a întors. Păcat, spuse mama, că cei care vor fi acolo și vor vedea oblonul meu plutind pe lângă moară, chiar dacă îl vor observa, nu vor avea cum să înțeleagă că acesta e un semn. Cum vor putea oare descifra în el dovada faptului că totul se învâрте? Dar poate că cel care va fi acolo din întâmplare în ziua când oblonul se va întoarce va prefera și el să-l considere un semn, căutând să afle dacă cercul există sau nu. [...] De aici se naște dorința de a povesti.

Amos Oz, *Pantera din subterane*,
traducere de Anat Shilon

C.

Atunci când un copil ne roagă: „Spune-mi o poveste!”, nu așteaptă, de fapt, o narațiune, ci își dorește atenția noastră. Iar când atenția e oferită fără opreliști, poveștile încep să curgă aproape fără niciun efort. Cu timpul, acest ciclu al tihnei, al intimității și al poveștii vă va spori abilitățile mai rapid decât sfaturile oricărui expert. Nu veți mai considera povestea ca pe o simplă repetare a unei narațiuni, ci ca împărtășire a unei experiențe. Atunci când spuneți o poveste într-o atmosferă de intimitate și autenticitate, copilul se va arăta nerăbdător să revină pe tărâmul poveștilor și – mai important – la fel veți dori și voi. [...]

E fascinant să privești un povestitor captivat de propria-i narațiune. O asemenea priveliște ne atrage atenția. Îi oglindim, la rândul nostru, entuziasmul pe care i-l percepem în expresiile faciale și în tonul glasului. [...]

Una dintre cele mai eficiente tehnici în domeniul poveștilor este dotarea unor obiecte simple și banale cu diverși operatori mici. Întâlnim această tehnică în povești clasice precum *Pantofarul și spiridușii*; *Dragă, am micșorat copiii*; *Călătoriile lui Gulliver*, *Horton* și multe altele. Zânele, spiridușii și căpcăunii figurează la loc de cinste în paginile de literatură clasică, iar în prezent revin în forță. Alături de personalizarea unor animale mici, creaturile mărunțele într-o lume uriașă sunt foarte populare în literatura pentru copii. Folosiți-le și voi în propriul avantaj!

Totuși, zânele nu sunt pe placul tuturor. Scopul urmărit în acest capitol – ca, de altfel, în cartea de față în general – este acela de a atrage atenția copilului asupra unui obiect sau eveniment anume,

pentru a-i scoate la lumină creativitatea și imaginația. Iar una dintre cele mai eficiente modalități de a face acest lucru este să-i spunei o poveste despre un pitic care trăiește într-o piatră – în piatra aceea! – și apoi să-i descrieți cum arată interiorul ei. Dar la fel de bine puteți spune o poveste despre furnicile care se trezesc dimineața și pleacă iarna la săniuș. Bacteriile pot să se dea cu placa pe delușoarele din coaja unei portocale, iar ideea unui fragment de ARN care o ia razna în mutații nu diferă chiar atât de mult de povestea din *Ucenicul vrăjitor*. Dacă sunteți o persoană religioasă, ați putea găsi îngerași (sau mici demoni) în cele mai diverse lucruri.

Orice ați alege, păstrând povestea în interiorul unui obiect sau al unui loc ușor recognoscibil, bucla poveștilor ne oferă prilejul de a direcționa atenția copilului și de a-l ajuta să învețe. Un copil fascinat de activitățile unor oameni mititei care trăiesc într-o piatră nu va fi doar captivat de poveste, ci va ajunge totodată să descopere multe lucruri adevărate despre piatra reală respectivă. O poveste despre niște omuleți de apă care își au locuința în nori, iar de acolo cad pe pământ sub formă de ploaie pentru a urca apoi la loc în cer evaporându-se, poate fi o modalitate mai antrenantă de a-l învăța pe copil despre circuitul apei în natură decât o lecție simplă și aridă. Un povestitor talentat poate folosi această tehnică simplă pentru a direcționa atenția copilului și a-i stârni curiozitatea în aproape orice domeniu.

Silke Rose West, Joseph Sarosy, *Cum să le spunem povești copiilor*

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sunetul „e” este doar vocală în ambele cuvinte din seria:
 - a) „mărgean”, „ceasului”.
 - b) „molatic”, „obiectul”.
 - c) „poveste”, „aceasta”.
 - d) „ședea”, „trăiesc”.

2 puncte
2. Conține doar cuvinte derivate seria:
 - a) „crenguțe”, „opreliști”.
 - b) „descria”, „demult”.
 - c) „doisprezece”, „fiecare”.
 - d) „rămâne”, „frunzele”.

2 puncte
3. Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în secvența: „Nu veți mai considera povestea ca pe o simplă repetare a unei narațiuni, ci ca împărtășire a unei experiențe. Atunci când spunei o poveste într-o atmosferă de intimitate și autenticitate, copilul se va arăta nerăbdător să revină pe tărâmul poveștilor” sunt, în ordine:
 - a) *reiterare, transmitere, adevăr.*
 - b) *remitere, sinceritate, plăcere.*
 - c) *revenire, împărțire, apologie.*
 - d) *rezoluție, manifestare, firesc.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Alcătuieste un enunț cu altă valoare morfologică a cuvântului subliniat în fragmentul următor, pe care o vei preciza: „În fiecare din zilele următoare venea iar și aștepta câte o jumătate de oră sau o oră pe mal”.

2 puncte
5. Transcrie două adjective din secvențele următoare, precizând felul fiecăruia: „Azi am visat că-atât sunt de bogată, / Că aș putea s-adun în mâini viața toată”.

2 puncte
6. Menționează cazul fiecărui pronume personal subliniat în secvențele: „să privești un povestitor captivat de propria-i narațiune” și „a atrage atenția copilului asupra unui obiect sau eveniment anume, pentru a-i scoate la lumină creativitatea și imaginația”.

2 puncte
7. Precizează funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în secvența: „Odată a găsit în curtea din spatele morii o bucată dintr-un oblon, vopsită într-un albastru palid, și a aruncat-o în mijlocul curentului. I se părea că râul acesta, care ieșea din pădure și se întorcea în pădure, are în inima codrului albii care se adună în cercuri”.

2 puncte
8. Explică utilizarea semnului exclamării din enunțul: „Folosiți-le și voi în propriul avantaj!”.

2 puncte
9. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, care să conțină o propoziție principală și o completivă indirectă care să aibă ca termen regent un adjectiv.

2 puncte
10. Rescrie corect enunțul următor: — *Să nu știi tocmai tu că roșii pantofi din povestea spiridușilor ar putea fi purtați și de zâne, și de prințese?*

2 puncte

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Scrie un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**
2. Prezintă, în 50-70 de cuvinte, o trăsătură morală a unui personaj din textul B, numind mijlocul de caracterizare identificat. **6 puncte**
3. Interpretează, în 50-70 de cuvinte, o figură de stil, identificată în textul A, pe care o vei preciza. **6 puncte**
4. Explică, în 50-70 de cuvinte, rolul interogațiilor din textul B. **6 puncte**
5. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, secvența preluată din textul B: „Dar poate că cel care va fi acolo din întâmplare în ziua când oblonul se va întoarce va prefera și el să-l considere un semn, căutând să afle dacă cercul există sau nu. [...] De aici se naște dorința de a povesti”. **8 puncte**
6. Care este, în opinia ta, relația dintre poveste și învățare? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, valorificând textul C. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Crezi că imaginația ne poate îmbogăți viața?

Scrie un text argumentativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea dată prin două argumente, valorificând câte o secvență din fiecare dintre cele trei texte-suport și experiența ta de lectură.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.